

Säkerställande av olivoljors överensstämmelse med kraven 2018 och 2019

Säkerställande av olivoljors överensstämmelse med kraven 2018 och 2019

Datum:	28.10.2019	Sak nummer:	2786/04.02.11.02.02/2019
			Livsmedelsverket
Linje, avdelning och/eller enhet:			Linjen för livsmedelskedjan, avdelningen för livsmedelssäkerhet, enheten för kemisk livsmedelssäkerhet, sektionen för livsmedlens sammansättning
Godkänd av:			Annika Nurttila
Utarbetad av:			Niina Matilainen
Mer information:			

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 KONTROLLER AV ÖVERENSSTÄMMELSEN MED KRAVEN	3
2 LAGSTIFTNING.....	3
3 PROVTAGNING.....	3
4 ANTAL PROV	4
5 RESULTAT OCH TILLSYN	5
5.1 Borges.....	5
5.2 Pirkka.....	6
5.3 Primadonna.....	6
5.4 Rainbow.....	6
5.5 Bertolli.....	6
5.6 Filos	6
5.7 Memmas Knossos.....	6
5.8 Primadonna Bio.....	7
Bilaga 1. Proven av olivolja 2018.....	8
Bilaga 2. Provtagningsintyg 2018.....	9
Bilaga 3. Proven av olivolja 2019.....	10
Bilaga 4. Provtagningsintyg 2019.....	11

1 KONTROLLER AV ÖVERENSSTÄMMELSEN MED KRAVEN

Varje medlemsland i EU ska kontrollera att märkningarna på förpackningen till olivoljor är korrekta och sanningsenliga och särskilt att produktens handelsbeteckning (oljekategorin) motsvarar innehållet i förpackningen. För varje tusen ton olivolja som saluhålls i ett medlemsland ska årligen utföras minst en kontroll av överenskommelsen med kraven (Kommissionens förordning (EEG) nr 2568/1991, art. 2 a). Enligt kommissionen borde det i Finland årligen utföras fyra kontroller av olivoljornas överensstämmelse med kraven.

Enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 29/2012 kompletterar märkningskraven som gäller saluföring av olivolja principerna i förordningen (EU) nr 1169/2011 om livsmedelsinformation. Överensstämmelsen med kraven ska kontrolleras i detaljhandelsstadiet (försäljning till slutkonsumenten). Förpackningarna får inte vara större än 5 liter, de får inte vara återförlutningsbara och de ska vara märkta enligt kraven.

2 LAGSTIFTNING

Författningar som ställer krav på tillsynen över att olivoljan överensstämmer med kraven och över märkningarna på förpackningarna.

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (artiklarna 74-75 och 78)
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 29/2012 om saluföringsnormer för olivolja
- Kommissionens förordning (EEG) nr 2568/91 om egenskaper hos olivolja och olivolja av pressrester och om lämpliga analysmetoder
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna

3 PROVTAGNING

Med tanke på kontrollerna av överenskommelsen med kraven år 2018 tog livsmedelsinspektörer på Helsingfors stads livsmedelssäkerhetsenhet prov av olivolja 7.6.2018. Med tanke på kontrollerna av överenskommelsen med kraven år 2019 tog hälsovårdsinspektörer på Esboregionens miljö- och hälsoskydd prov av olivolja 27-28.5.2019 och 5.6.2019. Proven togs i olika butikskedjors livsmedelsbutiker inom vardera tillsynsenhetens område.

Proven valdes enligt en provtagningsplan (bilagor 1 och 3) som Livsmedelsverket utarbetat. Planen byggde på information om försäljningen av olika olivoljevarumärken som saluhållits i olika butikskedjor år 2017. Provtagningen inriktades i regel på de mest sålda varumärkena.

Provtagningen utfördes i enlighet med bilaga I till kommissionens förordning (EEG) nr 2568/1991:

- Provet ska tas så att det representerar hela partiet. Med ett parti avses ett antal försäljningsenheter som producerats, framställts och förpackats under sådana förhållanden att oljan i var och en av dessa enheter kan anses vara homogen med avseende på samtliga analysegenskaper. Identifikationen av ett parti ska ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/91/EU.
- Med ett delprov avses den volym olja som ingår i en detaljhandelsförpackning och tas från ett slumpvis utvalt ställe i partiet. En färdigt förpackad produkt ska tas som prov som sådan.
- Alla delprov (flaskor) som ingår i ett prov samlas i samma provpåse och påsen förseglas på provtagningsplatsen. Tre parallella prov A, B och C tas. A-provet är avsett för den egentliga analysen, B-provet som ett kontrollprov och C-provet som ett motprov (för att säkerställa företagarens rättsskydd). B- och C-proven förvaras i Livsmedelsverkets laboratorium.
- Proven märks tydligt så att det inte föreligger någon risk att de förväxlas med varandra. Provpåsen märks med namnet på ägaren till provet.
- Då provet tas på ett försäljningsställe antecknas också namnet och adressen för den som tillverkat (förpackat) eller låtit tillverka produkten på provtagningsintyget.

4 ANTAL PROV

Partidelprovet var minst två förpackningar och minst 1 liter. Alla provenheter (flaskor) skulle vara av samma parti (samma partiidentifikation). Tre parallella enskilda prover (A, B och C) togs. Partidelprovets minimistorlek framgår av tabell 1.

Tabell 1. Minimistorleken på ett partidelprov bildas på följande sätt

Om detaljhandelsförpackningen rymmer	Ska partidelprovet omfatta olja från
a) minst 1 liter	a) 1 detaljhandelsförpackning
b) mindre än 1 liter	b) det lägsta antal förpackningar som krävs för att uppnå en total volym på minst 1,0 liter

5 RESULTAT OCH TILLSYN

I Finland kontrollerades olivoljornas överensstämmelse med kraven för första gången i den omfattning som EU-författningarna förutsätter år 2018. En liknande kontroll av överensstämmelsen med kraven upprepades för olivoljor av olika varumärken år 2019. Som prov togs vardera året i olika butikskedjor extra jungfruolivoljor av fyra olika varumärken. De kemiska laboratorieanalyserna och de organoleptiska bedömningarna lät man utföra i ett ackrediterat laboratorium i Italien. Märkningarna på förpackningarna kontrollerades i Livsmedelsverket.

Utgående från de kemiska laboratorieanalyserna och den organoleptiska bedömningen var de fyra olika extra jungfruolivoljorna som tagits som prov bägge åren av den kvalitetskategori som de sagts vara i märkningarna dvs. extra jungfruolja. Märkningarna på förpackningen till de kontrollerade extra jungfruolivoljorna var till största delen i ordning. Vad gäller proven år 2018 var märkningarna om ursprunget för ett varumärkes del otydliga och överensstämde som sådana inte med kraven i författningen om olivolja. Vad gäller proven år 2019 hade man i märkningarna på ett varumärke i strid mot kraven i författningen om olivolja angett syrahalten separat från de uppgifter som krävs i samma synfält. I märkningarna på två varumärken fanns också något att rätta till ur de allmänna märkningarnas synvinkel. Alla tillsynsbegäranden som gällde tillrättaläggande av märkningarna sändes till de livsmedelstillsynsmyndigheter som utövar tillsyn över företagarna och de vidtar nödvändiga tillsynsåtgärder.

5.1 Borges

Borges extra jungfruolivolja "Ursprung Medelhavet". Produktens ursprung har angetts otydligt och bristfälligt med tanke på kraven. Märkningarna på förpackningen var som helhet något svåröverskådliga. Man måste svänga flaskan åt olika håll för att kunna läsa märkningarna och de flöt samman med varandra. På blandningar av olivolja som härstammar från fler än en medlemsstat eller från ett tredjeland ska användas något av följande omnämningen (eller något liknande):

- "Blandning av olivoljor från Europeiska unionen";
- "Blandning av olivoljor från tredjeland";
- "Blandning av olivoljor från unionen och tredjeland".

Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

Enligt livsmedelslagstiftningen svarar livsmedelföretagaren (såsom importören) för sina produkters säkerhet och överensstämmelse med bestämmelserna. En tillsynsbegäran sändes till Esboregionens miljö- och hälsoskydd, den livsmedelstillsynsmyndighet som svarar för tillsynen över importören, som vidtog tillsynsåtgärder i avsikt att rätta till märkningarna.

5.2 Pirkka

Märkningarna på förpackningen till Pirkka extra jungfruolivolja (Spanien) överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

5.3 Primadonna

Märkningarna på förpackningen till Primadonna extra jungfruolivolja (Blandning av olivoljor från Europeiska unionen) var tydliga och de överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

5.4 Rainbow

Märkningarna på förpackningen till Rainbow extra jungfruolivolja (Spanien) var tydliga och de överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

5.5 Bertolli

Märkningarna på förpackningen till Bertolli extra jungfruolivolja (Europeiska unionen) överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

5.6 Filos

Märkningarna på förpackningen till Filos extra jungfruolivolja (Grekland) var tydliga och de överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

Ur de allmänna märkningarnas synvinkel fanns något att rätta till i datummärkningen och näringsvärdesmärkningen. Om dem sändes en tillsynsbegäran till Vandas miljö- och hälsoskydd, den livsmedelstillsynsmyndighet som svarar för tillsynen över importören, som vidtog tillsynsåtgärder i avsikt att rätta till märkningarna.

5.7 Memmas Knossos

Märkningarna på förpackningen till Memmas Knossos extra jungfruolivolja (Grekland) var tydliga, men i märkningarna hade i strid mot kraven angetts syrahalten separat från de andra uppgifterna som krävs i samma synfält. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

Ur de allmänna märkningarnas synvinkel fanns i märkningarna en frivillig märkning, som inte är befogad. En tillsynsbegäran sändes till Vandas miljö- och hälsoskydd, den livsmedelstillsynsmyndighet som svarar för tillsynen över importören, som vidtog tillsynsåtgärder i avsikt att rätta till märkningarna.

5.8 Primadonna Bio

Märkningarna på förpackningen till Primadonna Bio extra jungfruolivolja (Spanien) var tydliga och de överensstämde med kraven. Utgående från de kemiska analyserna och den organoleptiska bedömningen motsvarade oljekategorin och märkningarna på förpackningen varandra.

Proven togs på en hylla i butiken av ett parti, i vilket texten på etiketterna endast var på tjeckiska och slovakiska (företagaren tog bort partiet från handeln omedelbart efter provtagningen, eftersom information på finska/svenska saknades). Märkningarna överensstämmelse med kraven kontrollerades av ett parti, som var försett med märkningar på finska och svenska.

Bilaga 1. Proven av olivolja 2018

Olivoljeproverna som togs enligt provtagningsanvisningen år 2018:

Prov	Oljekategori	Antalet prov	Butik
Primadonna	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Lidl
Rainbow	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Prisma/SOK
Borges	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Prisma/SOK eller Citymarket/KESKO
Pirkka	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Citymarket/KESKO

Som prov tas i första hand den vanliga versionen av det nämnda olivoljemärket, men om det av någon orsak inte finns tillräckligt med vanlig olivolja på hyllan, kan som prov tas det ekologiska alternativet av varumärket i fråga.

Proven av olivolja år 2018:

Bilaga 2. Provtagningsintyg 2018

NÄYTTEENOTTOTODISTUS
Oliiviöljyn vaatimustenmukaisuustarkastus

Päivämäärä

TUOTETIEDOT

Oliiviöljyn kaupp nimi		Elintarvikkeen nimi (öljyluokka, esim. ekstra-neitsytoliiviöljy)	
Erätunniste	Valmistus/Pakkaus (pvm)	Parasta ennen päivämäärä	Alkuperämaa
Erän koko	Näyttemäärä yhteensä (esim. 6 x 500 ml)	Luomutuote ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa	
Näytteenottotapa ☐ Satunnaisnäytteenotto (objektiivinen) ☐ Epäilyyn perustuva näytteenotto Näytteenottomenetelmä on asetuksen (ETY) N:o 2568/1991 mukainen.		Näytteenoton syy ☐ Valvontasuunnitelman mukainen näyte ☐ Projektinäyte ☐ Uusintänäyte ☐ Muu, mikä?	
Oliiviöljyn valmistaja (nimi ja osoite), jos on ilmoitettu		Oliiviöljyn valmistuttaja (nimi ja osoite), jos on ilmoitettu	
Rinnakkaisnäytteiden sinettien numerot			
A		B	
C (= vastanäyte)			
Onko toimijaa varten otettu vastanäyte? (näyte C)		Onko toimijalle kerrottu oikeudesta saada vastanäyte?	
☐ Kyllä ☐ Ei		☐ Kyllä ☐ Ei	
Vastanäyte sinetöidään näytteenotto paikalla. Elintarvikkealan toimijalle kerrotaan, että vastanäyte säilytetään Eviran laboratoriossa kontrolloidussa olosuhteissa yhdessä rinnakkaisnäytteen (B) kanssa.		Toimija voi pyytää vastanäytteen Eviran laboratorion.	
Näytteenottopäivä		Lähetetty laboratorioon (pvm)	

OLIIVIÖLJYN VAATIMUSTENMUKAISUUDESTA VASTUUSSA OLEVA TOIMIJIA SUOMESSA (esim. maahantuojat)

Nimi	Sähköpostiosoite
Osoite	KUTI-toimintatunnus, Y-tunnus tai muu vastaava yksilöivä tunnus
☐ Maahantuojat ☐ Pakkaajat ☐ Jatkojalostajat ☐ Muu, mikä?	

NÄYTTEENOTTOPAIKKA

Elintarvikkealan toimijan nimi	Sähköpostiosoite
Osoite	KUTI-toimintatunnus, Y-tunnus tai muu vastaava yksilöivä tunnus
☐ Vähittäiskauppa ☐ Tukku ☐ Maahantuojan varasto ☐ Pakkaamo ☐ Valmistus-/jatkojalostuspaikka ☐ Muu, mikä?	

NÄYTTEENOTTAJA

Nimi	Sähköpostiosoite	Virka-asema
Valvontayksikkö	Valvontayksikön sähköpostiosoite	AVI
Osoite	Näytteenottajan puhelinnumero	

Muuta huomioitavaa:

--

ALLEKIRJOITUKSET

Näytteenottajan allekirjoitus ja nimenselvennys	Toimijan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys
---	--

Bilaga 3. Proven av olivolja 2019

Olivoljeprovorna som togs enligt provtagningsanvisningen år 2019:

Prov	Oljekategori	Antalet prov	Butik
Bertolli	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Prisma/SOK eller Citymarket/KESKO
Filos	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Prisma/SOK eller Citymarket/KESKO
Knossos	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Prisma/SOK eller Citymarket/KESKO
Primadonna Bio Organic*	extra jungfruolivolja	6 x 500 ml	Lidl

Som prov tas i första hand den vanliga versionen av det nämnda olivoljemärket, men om det av någon orsak inte finns tillräckligt med vanlig olivolja på hyllan, kan som prov tas det ekologiska alternativet av varumärket i fråga, om det finns att få i tillräcklig mängd.

* År 2018 analyserades sedvanligt producerad Primadonna extra jungfruolivolja, denna gång tas den ekologiska versionen som prov.

Proven av olivolja år 2019:

Bilaga 4. Provtagningsintyg 2019

NÄYTTEENOTTOTODISTUS
Oliiviöljyn vaatimustenmukaisuustarkastus

Päivämäärä

TUOTETIEDOT

Oliiviöljyn kaupp nimi		Elintarvikkeen nimi (öljyluokka, esim. ekstra-neitsytoliiviöljy)	
Erätunniste	Valmistus/Pakkaus (pvm)	Parasta ennen päivämäärä	Alkuperämaa
Erän koko	Näyttemäärä yhteensä (esim. 6 x 500 ml)	Luomutuote ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa	
Näytteenottotapa ☐ Satunnaisnäytteenotto (objektiivinen) ☒ Epäilyyn perustuva näytteenotto		Näytteenoton syy ☐ Valvontasuunnitelman mukainen näyte ☐ Projektinäyte ☐ Uusintänäyte ☐ Muu, mikä? <input type="text"/>	
Näytteenottomenetelmä on asetuksen (ETY) N:o 2568/1991 mukainen.		Oliiviöljyn valmistaja (nimi ja osoite), jos on ilmoitettu	
Oliiviöljyn valmistaja (nimi ja osoite), jos on ilmoitettu		Oliiviöljyn valmistuttaja (nimi ja osoite), jos on ilmoitettu	
Rinnakkaisnäytteiden sinettien numerot A <input type="text"/> B <input type="text"/> C <input type="text"/> (= vastanäyte)			
Onko toimijaa varten otettu vastanäyte? (näyte C) ☐ Kyllä ☐ Ei Vastanäyte sinetöidään näytteenottoaikalla. Elintarvikealan toimijalle kerrotaan, että vastanäyte säilytetään Ruokaviraston laboratoriossa kontrolloidussa olosuhteissa yhdessä rinnakkaisnäytteen (B) kanssa.		Onko toimijalle kerrottu oikeudesta saada vastanäyte? ☐ Kyllä ☐ Ei Toimija voi pyytää vastanäytteen Ruokaviraston laboratorion.	
Näytteenottopäivä		Lähetetty laboratorioon (pvm)	

OLIIVIÖLJYN VAATIMUSTENMUKAISUUDESTA VASTUUSSA OLEVA TOIMIJAN SUOMESSA (esim. maahantuojat)

Nimi	Sähköpostiosoite
Osoite	KUTI-toimintatunnus, Y-tunnus tai muu vastaava yksilöivä tunnus
☐ Maahantuojat ☐ Pakkaaja ☐ Jatkojalostaja ☐ Muu, mikä? <input type="text"/>	

NÄYTTEENOTTOAIKKA

Elintarvikealan toimijan nimi	Sähköpostiosoite
Osoite	KUTI-toimintatunnus, Y-tunnus tai muu vastaava yksilöivä tunnus
☐ Vähittäiskauppa ☐ Tukku ☐ Maahantuojan varasto ☐ Pakkaamo ☐ Valmistus-/jatkjalostuspaikka ☐ Muu, mikä? <input type="text"/>	

NÄYTTEENOTTAJA

Nimi	Sähköpostiosoite	Virka-asema
Valvontayksikkö	Valvontayksikön sähköpostiosoite	AVI
Osoite	Näytteenottajan puhelinnumero	

Muuta huomioitavaa:

ALLEKIRJOITUKSET

Näytteenottajan allekirjoitus ja nimenselvennys	Toimijan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys
<input type="text"/>	<input type="text"/>